

GREENPEACE

SAYI #112
greenpeace.org.tr

FOSİL
YAKITLARA
KARŞI
HAREKETE
GEÇ!

İçindekiler

04

Güneşin öncü kadınları

Geçtiğimiz yaz, Greenpeace'in efsane gemisi Rainbow Warrior ile güneşten güç ve ilham alan daha güzel bir dünya hayaliyle çıktığımız yolun taşlarının kadınlar tarafından döşendiğini gördük.

08

Trakya, suyunu kurutacak santrale dava açtı

Tekirdağ ve Silivri halkı tarım arazilerine, doğalarına ve sağlıklarına bir tehdit olarak gördükleri kömürlü termik santrale karşı harekete geçerek, Greenpeace ile birlikte, 22 Şubat 2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan acele kamulaştırma kararına karşı dava açtı.

Break Free: Bir Ortaklığın Hikayesi

Break Free, fosil yakıtlara karşı global bir mücadele. Küresel bir dil kullanma ve adlandırma ihtiyacından dolayı geçen yıldan bu yana birçok ülkede dillere pelesenk oldu bile. Bilelim, duyuralım, duymayanlara anlatalım.

06

Brezilya'daki çürük et skandalı bize ne anlatıyor?

Brezilya polisi büyük et paketlenme şirketlerinin Brezilyalı et sektörü denetmenlerine sahte 'tüketime uygundur' sertifikası hazırlamaları için rüşvet verdiğini ortaya çıkardı. Bu ve bunun gibi gıda skandalları sizin düşündüğünüzden daha sık yaşanıyor!

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz Basım ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. adına Ece Ünver

Genel Yayın Merkezi

Asmalı Mescit Mh. Kallavi Sk. No: 1 Kat: 5 Beyoğlu 1 İstanbul Tel: +90 212 292 76 19 Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Ece Ünver

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Çağrı Özütürk

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon İstanbul

Kapak fotoğrafı

Arun Sooksukpai / Greenpeace

Dağıtım

PTT

GREENPEACE

www.greenpeace.org.tr

Fosil yakıtlara karşı uluslararası hareket

Dünyanın her yerinde binlerce insan 12-31 Mart tarihleri arasında daha temiz bir gelecek için fosil yakıtlara karşı eylemler gerçekleştiriyor. Siz de bu uluslararası mücadelenin bir parçası olmaya hazır mısınız?

© Branko Drakulic / Greenpeace

Küresel çevre savunuculuğu ajandasının ilk sırasında iklim değişikliği var. Hiçbir pazarlığın konusu olamayacak kadar kırılgan bir noktayı temsil ediyor. İklimi şaşırtan, sera gazı emisyonu sorumlusu fosil yakıt endüstrisinin kullanacak kredisi kalmadı. Boşuna değil tüm bu bilimsel çalışmalar, raporlar ve üzerine mum gibi konan uluslararası sözleşmeler. Bir sebebi var.

Fosil yakıtlar, kömüre dayalı enerji üretimi ne sadece yerel ne sadece ulusal ne de sadece küresel bir sorun. Fosil yakıt kullanımının sonuçları kesişimsel bir sorun alanı. Yerelde neden olduğu çoklu etkiler, insan hakları ihlalleri, demokratik haklarının ellerinden alınması, mülk-

süzleştirme, sağlıklı bir yaşamın en çok etkilenenleri olmasının yanı sıra, bölgesel olarak bir ülkedeki enerji üretim politikalarını o ülkenin kalkınması açısından bir ikilemin köşesine oturtuyor.

Tarihsel bir sorumluluk alınması ve doğru kaynaklar ile doğru politikalar mı yoksa birkaç sene sonra arkasını döndüğünüzde geri dönülmez eşiklerin geçilmiş olmasının pişmanlığı mı? Bir diğer deyişle tarihin kara listesine çizilen ülke olmak mı?

Harekete geç çağrısı bir klişe değil, öylesine bir slogan da değil. Bir aciliyet ve zorunluluk.

<https://tr.breakfree2017.org>

Break Free: Bir Ortaklığın Hikayesi

Break Free, fosil yakıtlara karşı global bir mücadele. Küresel bir dil kullanma ve adlandırma ihtiyacından dolayı geçen yıldan bu yana birçok ülkede dillere pelesenk oldu bile. Bilelim, duyuralım, duymayanlara anlatalım. **Çünkü yıllardır adı konmayan bir mücadele, küresel kanalda bu isimde buluşuyor. Tam iki yıldır.**

Greenpeace İklim ve Enerji Kampanya Sorumlusu Av. Deniz Bayram

© Afriadi Hikmal / Greenpeace

© Cristobal Olivares / Greenpeace

Geçtiğimiz yıl ilk defa bir araya gelen hareketin adı Türkçe’de karşılığını “Fosil Yakıtlardan Kurtul” olarak buldu. Break Free sadece fosil yakıtlara karşı mücadele değil, aynı zamanda bir ortaklığın temsili. Yerel, bölgesel ve küreselin ortaklığı. Farklı coğrafyalarda, farklı dillerden, kültürden insanların aynı zeminde buluşmasının, yan yana durmasının gücü, meşruluğu, dev kirli bir endüstriye karşı durmanın sonuna kadar haklılığı. Deneyimin, savunuculuğun, bilimsel bilginin, hukukun ve politik taleplerin bir araya geldiği ve sese dönüştüğü bir platform. Geçtiğimiz yıl 350.org’un çağrısı ile hareketin kendini bulduğu, 6 kıtada binlerce insanın fosil yakıtlara karşı eylemler gerçekleştirdiği bu yol, bu yıl dünyanın farklı bölgelerinden Greenpeace’in çağrısı ile uzamaya, genişlemeye, çoğalmaya devam ediyor.

Zaman ilerliyor

Birleşmiş Milletler, geçtiğimiz yıl, son 10 yılda meydana gelen felaketlerin %87’sinin iklim değişikliği ile bağlantılı olduğunu açıkladı. Zaman ilerliyor ve herkesin katıldığı, birlikte güçlendiği hareketi yükseltmezsek, tüm canlıların içinde olduğu yakın geleceğe yaşanabilir bir dünya değil, kriz bırakacağız.

Fosil yakıtların bizi bu krize sürüklediği tartışmasız bir gerçek. Kriz dünyanın sadece belirli bölgelerinde olmuyor, tüm coğrafyaları farklı şekillerde etkiliyor. Gelecekteki etkilerine dair her gün yeni bir bilimsel çalışma yayınlanıyor. Geçtiğimiz günlerde Climate News Network tarafından yapılan araştırmaya göre, İstanbul ve İzmir dahil 19 büyük Avrupa kıyı şehri, iklim değişikliği kaynaklı hasarlarla baş etmek zorunda kalacak.

İklim değişikliği etkilerine karşı savunmasızlık

Küresel mücadele bu yıl, özellikle iklim değişikliğinden daha farklı ve çoklu biçimlerde etkilenen grupların; yerel toplulukların, kadınların ve çocukların sesini yükseltiyor.

Lübnan’da kadınlar sadece “fosil yakıtlardan kurtul” çağrısında bulunmuyor; aynı zamanda elektriğe erişimi mümkün kılmak için yenilenebilir enerjinin potansiyelini, kurdukları enerji kooperatifi ile gösteriyorlar. Japonya, hükümetlerin enerji politikalarındaki tercihlerin çocukların hayatlarını nasıl etkilediğini gösteriyor. Geçmişte ve şu an yaşanmakta olan deneyimleri anlatıyor. Elbette iklim değişikliği bağlantılı felaketler, cinsiyet ayrımı yapmaksızın kadın-erkek herkesin etkilendiği bir durum.

Fosil yakıtların verdiği zarar, neden olduğu ve gelecekte öngörülen yıkım sadece doğa için değil, tüm canlılar için bir kriz. Ancak bu, sosyal, toplumsal, ekonomik, cinsiyet temelli nedenlere bağlı olarak kimimizi daha farklı biçimlerde etkiliyor. Listenin başında, toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılığın maruz kalanlarından kadınlar ve savunmasız gruplar olarak çocuklar var.

İklim değişikliği etkilerinden farklı biçimlerde etkilenen gruplar kendi deneyimledikleri ya da deneyimlemeleri muhtemel etkilere karşı mücadele etmeye başladı. İsveç’te 65 yaş üzeri 450 kadın, hükümetten iklim değişikliğine karşı acil önlemler almasını istedi. Küresel mücadele bu krize karşı her geçen gün sesini yükseltiyor. Fosil yakıtlardan kurtul hareketi de bu sesi en güçlü yükseltenlerden.

Fotoğraflar: © Zakaria Wakrim / Greenpeace

Güneşin öncü kadınları

Geçtiğimiz yaz, Greenpeace'in efsane gemisi Rainbow Warrior ile güneşten güç ve ilham alan daha güzel bir dünya hayaliyle çıktığımız yolun taşlarının kadınlar tarafından döşendiğini gördük. **Dünyanın geleceğini kurtaracak güneşin gücünü kadınlar herkesten önce keşfetmiş ve çoktan harekete geçmişti.** Akdeniz boyunca yaptığımız yolculukta Türkiye'de, Lübnan'da, Fas'ta her adımda kadınlar tarafından inşa edilen güneş hikayeleri bizi karşıladı.

Greenpeace Akdeniz İklim ve Enerji Kampanyaları Sorumlusu Duygu Kutluay

Deir Kanoun Ras el Ain Kadın Kooperatifi - Lübnan

Güney Lübnan'daki Deir Kanoun Ras el Ain kooperatifi kadınları, Akdeniz'in diğer kadınları gibi, güneş enerjisinde elektrik üretme yolunda öncü bir adım attılar. Dünya Kadınlar Günü'nde adeta sessiz bir devrim yaptılar. Filistin, Lübnan ve Suriye'den gelen genç aktivistlerin desteğiyle kooperatiflerine düzenli ve güvenilir elektrik sağlayacak güneş enerjisi panelleri kurulumunu tamamladılar. Bazıları mülteci kamplarından gelen gençler geçtiğimiz yıl Greenpeace tarafından düzenlenen güneş enerjisi teknisyen eğitimini tamamlamıştı, böylece yeni edindikleri becerilerini de kullanma şansı elde ettiler.

Kooperatiflerinde birbirinden lezzetli ve hiçbir katkı maddesi içermeyen gül suyu, elma sirkesi, portakal sosu, kayısı reçeli, salça üreten kadınların hayali bölgelerinde bir de organik gıda dükkanı açmak.

Güneş enerjisinden önce kadınlar makinelerini çalıştırmak için maliyetli dizel jeneratörleri kullanmak yerine elleriyle çalışıyor; meyve soyma, hamur yoğurma ve ağır eşyaları kaldırma gibi yorucu işlerden dolayı çoğu sırt ağrısı gibi sağlık sorunları çekiyor; uzun çalışma saatleri nedeniyle ailelerine vakit ayıramıyordu.

2016 yılında Greenpeace Akdeniz ile birlikte çağrıya çıkan kooperatif, bireylerin desteğiyle güneş enerjisi hayallerine kavuştu. Kadın Kooperatifi Başkanı Daad Ismail, "Her şeyin bizim için değişmek üzere olduğunu hissediyorum. Elektrik kesintileri verimliliğimizi düşürmüş, çalışma saatlerimizi uzatmış, özel hayatlarımızı etkilemişti. Güneş enerjisinin sadece faturalarımızı kesmek, daha fazla gelir getirmek ve yaşamlarımızı iyileştirmekle kalmayacağını, yeni fırsatlarla ufkumuzu açacağını da biliyoruz," diyor.

Türkiye günlerce evinin bahçesine güneş panelleri kuran Sinoplu "Kezban Teyze"yi konuştu. Kezban Karaman, Almanya'da gördüğü güneş panellerini Sinop'taki köyünde evinin bahçesine taşıdı. Yenilikçi ve öncü kimliğiyle güneş enerjisinin faydalarını hiçbirimizin anlatamayacağı güçle bizlerle paylaştı.

Irig N'Thala Kadın Kulübü - Fas

Fas'ın güneyindeki Tiznir bölgesinin ücra Irig N'Tahala köyü uzun zamandır elektrik kesintileri ve kötü yaşam koşullarının etkisindeydi. Köyün akıllı şebeke sistemine geçmesi ve güneşin köyü 'aydınlatması'nın ardından köyün kadınları kolları sıvadı. Güneş enerjisini sulama

alanında kullanarak geleneksel argan yağı üretmeye başladılar. Argan yağı satışı ile de ekonomik olarak güçlenmeye başladılar. Bu girişimi de Fas'ta Greenpeace ekibiyle birlikte 197 ülkeden gelen hükümet delegasyonlarına anlattılar. Tüm dünyaya ilham oldular.

Fotoğraflar: © Ricardo Funari / Greenpeace

Daha az et tüketmek sadece sağlığını korumakla kalmıyor, aynı zamanda gezegenimizi de korumak anlamına geliyor. Bitkisel zenginliği olan bir beslenme şekli ise sağlığımız, iklimimiz, ormanlarımız ve küresel gıda güvenliği açısından en iyi seçenek olarak karşımıza çıkıyor.

Brezilya'daki çürük et skandalı bize ne anlatıyor?

Mart ayında Brezilya toplumunu ve ekonomisini sarsan çürük et skandalını duydunuz mu? Duymadıysanız, kısaca bahsedelim. Brezilya polisi büyük et paketteleme şirketlerinin Brezilyalı et sektörü denetmenlerine sahte 'tüketime uygundur' sertifikası hazırlamaları için rüşvet verdiğini ortaya çıkardı. Bu ve bunun gibi gıda skandalları sizin düşündüğünüzden daha sık yaşanıyor, sizi tahmin ettiğinizden daha çok etkiliyor.

Greenpeace Uluslararası / Davin Hutchins

Brezilya'daki çürük et skandalı soruşturmasının detayları çürük kokusunu gizlemek için etlere kimyasal ilave edilmesi, sosislere domuz kafası, işlem görmüş tavuklara ise dolgu olarak karton eklenmesi gibi uygulamaları da açığa çıkardı. Aileler buzlukta-ki etleri tüketmekten korkuyor. Yerel medyaya göre Brezilya'nın eski Tarım Bakanı çürük et meselesinin üstünün kapatılmasına destek verecek bir denetmen atama konusunda siyasi baskıya maruz kaldığını itiraf etmiş bulunuyor.

Aralarında dünyanın en büyük kırmızı et ihracatçısı JBS ile dünyanın en büyük tavuk ihracatçısı BRF'nin de bulunduğu 30 şirket bu kötü olaya bulaşmış durumda. Çin, Hong Kong, Şili ve Avrupa Birliği güven-

lik koşulları sağlanana kadar Brezilya'nın et ithalatlarına geçici yasaklar uyguladı. Skandal patladıktan saatler sonra, Brezilya Başbakanı Michel Temer hasar kontrolü adı altında 19 büyükelçiyi bir et lokantasına davet ederek ülkedeki etlerin güvenli olduğu sinyalini vermek istedi.

Sorun çok daha kapsamlı...

Ama ne yazık ki bu, tek bir yemek ile çözülecek bir sorun değil. Bu, tek bir ülke ile sınırlandırılacak bir sorun da değil. Yaşanan olay dünya çapındaki endüstriyel et, süt ve süt ürünleri sistemindeki derin sorunlara işaret eder nitelikte. Endüstriyel çiftçilik sürekli bir şekilde koliform, salmonella, listeriya, kuş gribi, domuz gribi ve hatta deli dana gibi salgınlarla karşı karşıya kalıyor.

Bu skandalların ardındaki mega şirketler tüm dünyayı tehlikeli endüstriyel et ve süt modeline doğru itiyor. Endüstriyel et modeli bir bütün olarak tek bir temel prensibe dayanıyor: Kârı maksimum hale getirmek için hayvanları olabildiği kadar çabuk yetiştirip kesmek. Bu genel anlamda dana, domuz ve tavukları diğer hayvanlarla birlikte ve kendi dışkılarının içinde yüksek yoğunluklu alanlarda tutmak anlamına geliyor.

Daha kaliteli seçimler yapmak gerekiyor

Ailenizi salgınlardan korumanın en iyi yolu bu sistemi değiştirmekten, daha az ve daha kaliteli et tüketmekten geçiyor. Bununla birlikte bitkisel zenginliği olan beslenme düzeni alternatiflerindeki artış bize 'daha az et ve daha çok bitkisel ürün tüketmek' başlığı üzerine ciddi anlamda düşünülmesi gerektiğini gösteriyor.

Eğer et yemeye devam edecekseniz öncelikle "daha kaliteli" seçimler yapmanız gerekiyor; bu da etin nereden geldiğini ve nasıl üretildiğini bilmek anlamına geliyor. Brezilya'da yaşanan skandal çok önemli bir

gerçeği gözler önüne seriyor: Daha kaliteli etin kaynağı mega şirketler değil; hayvanları yüksek refah standartlarında yetiştirirken kimyasallar yerine doğayı ve biyoçeşitliliği kullanan, antibiyotik kullanımını reddeden, monokültürün ve hızlandırılmış yaşam döngüsünün karşısında duran yerel çiftçilerdir.

Gezegenimizi korumak için...

Daha az et tüketmek sadece sağlığını korumakla kalmıyor, aynı zamanda gezegenimizi de korumak anlamına geliyor. İnsanoğlunun et ve süt ürünlerine olan iştahının ve giderek artan endüstriyel üretimin ormanlık ve çayırılık alanların tahribatından hava ve su kirliliğine kadar çevre için son derece yıkıcı etkileri bulunuyor. Bununla birlikte bu durum iklim değişikliğine de gözle görülür ölçüde etki ediyor (küresel sera gazı emisyonlarının %14'den fazlası).

Bitkisel zenginliği olan bir beslenme şekli ise sağlığımız, iklimimiz, ormanlarımız ve küresel gıda güvenliği açısından en iyi seçenek olarak karşımıza çıkıyor.

Yerel çiftçiler hayvanları yüksek refah standartlarında yetiştirirken kimyasallar yerine doğayı ve biyoçeşitliliği kullanıyor, antibiyotik kullanımını reddediyor, monokültürün ve hızlandırılmış yaşam döngüsünün karşısında duruyor! Brezilya'da yaşanan skandal çok önemli bir gerçeği gözler önüne seriyor; daha kaliteli etin kaynağının mega şirketler değil, yerel çiftçiler olduğuna işaret ediyor.

Trakya, suyunu kurutacak santrale dava açtı

Tekirdağ'da tarım arazilerini de kapsayan 5450 dönümlük bir alan (4850 dönümü İstanbul, 600 dönümü Çerkezköy sınırlarında) hakkında kömürlü termik santral kurulması için "acil kamulaştırma" kararı çıkarıldı. Tekirdağ ve Silivri halkı tarım arazilerine, doğalarına ve sağlıklarına bir tehdit olarak gördükleri kömürlü termik santrale karşı harekete geçerek, Greenpeace ile birlikte, 22 Şubat 2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan acele kamulaştırma kararına karşı dava açtı.

Davayla ilgili açıklamada bulunan Greenpeace İklim ve Enerji Kampanya Sorumlusu Av. Deniz Bayram kişilere ve kurumlara ait taşınmazların "acele kamulaştırılması" usulünün sadece "yurt savunması, savaş ve acil durumların gerektirdiği çok ciddi ve sıkı politikalar" ile uygulanabileceğinin altını çiziyor ve Yırca'yı hatırlatıyor. "Enerji planlamasında acele kamulaştırma kararının alınmasının sonuçlarını iki yıl önce Yırca köylüleri hukuksuz bir karar ile 6000 zeytin ağacını kaybettiğinde anladık. Yargı, enerji planlaması için acele kamulaştırma yapılamayacağına karar verdi. Buna rağmen, çevre ve hava kirliliği açısından ciddi sonuçları olan termik santral projeleri için acele kamulaştırma fiili uygulama olarak devam ediyor. Bu uygulamanın son örneği İstanbul, Silivri ve Tekirdağ'da tarım arazilerinin termik santral için acele kamulaştırılması. Termik santraller sadece çevresel sonuçlara neden olmuyor, acele kamulaştırma usulü ile kişilerin mülkiyet hakkını ihlal ediyor. Bu uygulama acele kamulaştırma davalarını çevre davası/savunuculuğu haline getirmiştir."

Söz konusu kömürlü termik santralin kurulması durumunda Tekirdağ ve İstanbul'un içme suyu kaynakları, kir-

lenme ve büyük oranda azalma tehdidi altına girecek. Greenpeace tarafından yayınlanan "Büyük Su Gası" adlı raporda yıllık tatlı su artışı, tüketilen su miktarının altında kalan ülkelerdeki kömürlü termik santral planlarının korkutucu olduğuna dikkat çekiliyor. Rapora göre inşası planlanan kömürlü termik santrallerin 4'te 1'inin bu alanlarda kurulması planlanıyor. Greenpeace'in "kırmızı liste alanları" adını verdiği bu bölgelerin başında ise Çin, Hindistan ve Türkiye geliyor. Tekirdağ'da söz konusu kömürlü termik santralin kurulması durumunda buradaki içme suyu kaynakları termik santralin elektrik üretimi, soğutma, kül boşaltma gibi faaliyetleri nedeniyle tehdit altında kalacak. Greenpeace İklim ve Enerji Kampanya Sorumlusu Reşit Elçin bu tehlikeye dikkat çekiyor. "Hiçbir fizibilite ve teknik altyapı çalışması olmayan bu projeden, planlanan arazi içinde yaşayan kimsenin haberi yoktu. Böylesine büyük ve tehlikeli bir projenin çevreye ve insan sağlığına vereceği etkilerle ilgili sadece planlanan alandaki kişiler değil, İstanbul ve Trakya'daki tüm yurttaşlar bilgilendirilmeliydi. Bu santral Ergene Havzası'nın mevcut su kirliliği açısından Trakya için, hava kirliliği açısından da İstanbul için çok ciddi bir tehdittir."

KUZEY KUTBU'NU KURTAR!

Hemen şimdi “İmza” yaz, 2322’ye
gönder. Kuzey Kutbu için imza
kampanyamıza katıl!

Kuzey Kutbu petrol araması, sismik patlamalar, endüstriyel balıkçılık ve iklim değişikliği gibi tehditlerle karşı karşıya. Gezegenimizin buzdolabı dünyanın geri kalanından iki kat hızla ısınıyor. Harcayacak zamanımız yok. Kuzey Kutbu’nun küresel koruma alanı ilan edilmesi için mücadeleye devam etmemiz gerekiyor.

Kampanyaya katılım SMS bedeli Avea, Turkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve ÖİV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar. Dergi aboneliği hakkında bilgi vermek için destekçi ilişkileri ekibimiz sizi en kısa zamanda arayacaktır.

GREENPEACE